

Autizmus spektrum zavarok felnőttkorban. Ellátási helyzetkép és terápiás lehetőségek.
Németh Krisztina

Az Autizmus Alapítvány Ambulanciáján több mint háromezer autizmus spektrum zavarral élő klienst látunk el. Az utóbbi években gondozottjaink életkora nagy számban tolódott ki 18 év fölé. Sokan léptek felnőttkorba, valamint egyre többen jelentkeznek felnőttként diagnosztikus kivizsgálásra. Ezzel párhuzamosan jelentős mértékben megnövekedett a felnőttkori autizmus specifikus ellátás és terápiás lehetőségek iránti igény és szükség.

A felnőttkori beavatkozás szempontjai részben megegyeznek a korábbiakkal. Továbbra is alapelv a szociális-kommunikációs szempontból minél „akadálymentesebb” környezet, illetve az adott egyén képességprofiljához igazított, a nehézségek megelőzésére fókuszáló elvárás- és segítségnyújtási rendszer kialakítása. Új szempontok a felnőttkori kihívásokkal (önálló életvitel, munka, párkapcsolat, sexualitás) való megküzdés kérdései, a szociális juttatásokhoz való hozzáférés előmozdítása, valamint a járulékos pszichiátriai zavarok, tünetek kezelése. Az ellátás hazai lehetőségeiről rövid áttekintést nyújtunk, valamint megvizsgáljuk ezek elérhetőségét felnőttkorú klienseink aktuális élethelyzetének feltérképezésével.

A felnőttkori ellátásra való igény nemcsak mennyiségében, hanem az autizmus spektrum kiszélesedésével minőségében is változik. Egyre több jó értelmű és/vagy enyhén érintett autizmussal személy egyébként súlyos problémájával találkozunk, ahol a beavatkozás sikere nagyban múlik az autizmus specifikus eszköztár és egyéb terápiás technikák ötvözésén. A pszichoterápiás megközelítéseket elemezzük autizmus-spektrum zavarokban való alkalmazhatóságuk szempontjából, ajánlott eljárásként kiemelve értékeljük a kognitív viselkedésterápiát, az ezen belül nevesített módszereket, felvázoljuk az autizmus-specifikus adaptáció néhány lehetőségét.